

АНАЛІЗ РОБОТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19

Кулик Оксана Михайлівна,
викладачка кафедри туризму,
стейкхолдерка кафедри готельно-ресторанного бізнесу
Львівського державного університету фізичної культури
ім. Івана Боберського
м. Львів, Україна

Анотація. В роботі проаналізовано вплив пандемії Covid-19 на підприємства індустрії гостинності. Визначено основні аспекти і перспективи відновлення сфери індустрії гостинності після пандемії, окреслено основні рекомендації щодо діяльності підприємств індустрії гостинності в період пандемії з метою забезпечення та збереження їхньої платоспроможності на ринку товарів та послуг.

Ключові слова: індустрія гостинності, малий і середній бізнес, криза, рентабельність, пандемія Covid-19.

У сучасних умовах, коли Україна зокрема та весь світ загалом, починаючи з 2020 року та до сьогодні, бореться зі всесвітньою пандемією COVID-19, питання перспектив розвитку та збереження ліквідності для підприємств сфери індустрії гостинності є актуальними та заслуговують додаткової уваги. Адже впродовж усього періоду нашої боротьби з пандемією COVID-19 в ринковій економіці також відбуваються вагомі зміни, які впливають на дохідну частину бюджету України.

Питання організації роботи, діяльності підприємств індустрії гостинності досліджувала велика кількість науковців, а саме: О. Ліфференко, В. Берещак, А. Мельник, А. Остапенко, Ю. Земліна, Х. Нич. Їхні роботи були присвячені питанню функціонування готельної індустрії, організації обслуговування

туристів, менеджменту готельної діяльності. Навіть із запропонованих гіпотез, застережень виникнення пандемії COVID-19 не передбачалась, не прогнозувалась у випадку форс-мажорних ситуацій. Однак, проблеми функціонування, розвитку готельного бізнесу в світовому масштабі в період охоплення вірусною інфекцією – пандемією COVID-19 – є новою хвилею поставлених завдань, сьогочасним викликом і потребує серйозних, поглиблених досліджень та пошуку рішень у вирішенні нагальних задач. Дана ситуація створила серйозний сегмент діяльності взаємопов'язаних сфер індустрії гостинності, а саме – розвиток сільського господарства, енергетики, транспорту, сфери гостинності, залучення інвестицій для збереження робочих місць, фінансування індустрії гостинності в світовому масштабі.

Згідно зі статистичними даними [1], у 2019 році вітчизняна індустрія гостинності забезпечувала робочими місцями понад 1,28 млн працівників, або кожне четверте нове місце для роботи; 60 млрд гривень приніс продаж українських послуг іноземцям [1]. Щодо статистики за 2021 рік, в Україні працює 3162 підприємства готельного господарства різних форм власності з номерним фондом 567,3 тис. місць, які виконують найважливішу функцію – обслуговування туристів, пропонуючи їм сучасне та комфортне житло, новий спектр інформаційних, історико-пізнавальних, культурно-мистецьких послуг. На даний час підприємства індустрії гостинності – це широкомасштабний, інформаційно-технологічний, комп'ютерний бізнес, який об'єднує в єдиний кластер великі корпорації, авіакомпанії, готелі, ресторани по всьому світу.

В умовах інтернаціоналізації та глобалізації світової спільноти, з одного боку, та активного впливу дестабілізаційних зовнішніх чинників, таких, як:

- світовий тероризм;
- екологічні проблеми;
- економічна криза та інше, найважливішим з яких стала пандемія COVID-19 [2].

З іншого боку, зміни світової ринкової інфраструктури сфери індустрії гостинності стають дедалі більш очевидними. В період пандемії COVID-19

підприємцям та підприємствам, які працюють у галузі гостинності, доводиться лише спостерігати за ситуацією та розвитком подій, оскільки вони не мають жодного впливу на обставини, які склалися на ринку сфери індустрії гостинності. Ще з початком пандемії COVID-19 споживачі туристичних послуг опинилися в безвихідній ситуації і були змушені масово відмовлятися від раніше запланованих турів.

Зважаючи на такий стан речей, вітчизняна туристична галузь заради збереження нормальної діяльності почала переформатовувати свою роботу, зокрема, більше уваги приділяти внутрішньому туризму, а суміжні компанії та авіакомпанії, які перевозили туристів, почали масово здійснювати вантажні перевезення. Зменшили свої потужності підприємства, які випускають сувенірну продукцію; рекламна галузь разом із туроператорами для мінімізації масового анулювання турів почали швидко змінювати умови відпочинку туристів, зменшуючи свою рентабельність, що одразу ж позначилось на фінансовому стані підприємств індустрії гостинності; відбулись зміни в роботі з клієнтами, при цьому їм намагались забезпечувати найвигідніші умови. Ця ситуація спонукала підприємства сфери індустрії гостинності до розробки нових, економічно вигідних турпакетів Україною задля можливості підтримувати функціональний потенціал своїх фірм та інших суб'єктів господарювання.

Аналізуючи статистичні дані [3] та враховуючи значні зміни, які відбулись у роботі вітчизняної галузі підприємств сфери індустрії гостинності, а також, згідно з даними Асоціації індустрії гостинності України, щорічно країну відвідувало не більше, ніж 5 млн іноземних туристів, натомість, внутрішній туристичний потік налічував близько 8 млн осіб за рік. У період карантину в великих містах України, таких, як, Київ, Львів, Одеса, де туристичний бізнес був серйозно розвинутий, підприємства сфери індустрії гостинності разом із суміжними підприємствами, маючи відповідні фінансові запаси, при відповідній реорганізації змогли зберегти свою діяльність разом та не збанкрутувати.

Важлива роль у даних умовах відведена співпраці з бізнес-компаніями, які використовували потужності підприємств сфери індустрії гостинності для проведення конференцій, тренінгів, кооперації зі спортивними організаціями з розміщення спортивних команд та прийому екскурсійних груп у частині внутрішнього туризму.

Щодо підприємств сфери індустрії гостинності, які можна зарахувати до малих підприємств, то варто зазначити, що в підприємствах МСБ, які територіально розташовані у малих містах, ситуація значно гірша. Готелі, в яких номерний фонд становить 70 номерів і більше, повністю закривалися на момент карантину, навіть у курортно-санаторному, лікувальному, бальнеологічному туризмі, а саме у Львівському регіоні, в містах Моршин, Трускавець, Східниця, на період карантину велика мережа закладів була зачинена, оскільки витрати, які варто зарахувати до операційних витрат, це частина їхнього бюджету на обслуговування (комунальні послуги, витрати на заробітну плату) значно вищі від очікуваних доходів даних закладів. Щодо державної підтримки саме галузі індустрії гостинності та туризму, була передбачена певна програма, яка дозволяла забезпечити основні механізми фінансування та підтримки даної галузі, збереження робочих місць та балансування в роботі суміжних підприємств індустрії гостинності.

Кабінетом міністрів України розроблено та затверджено тимчасові рекомендації роботи підприємств сфери індустрії гостинності в частині готелів у період пандемії COVID-19. Представимо їх схематично (див. рис. 1).

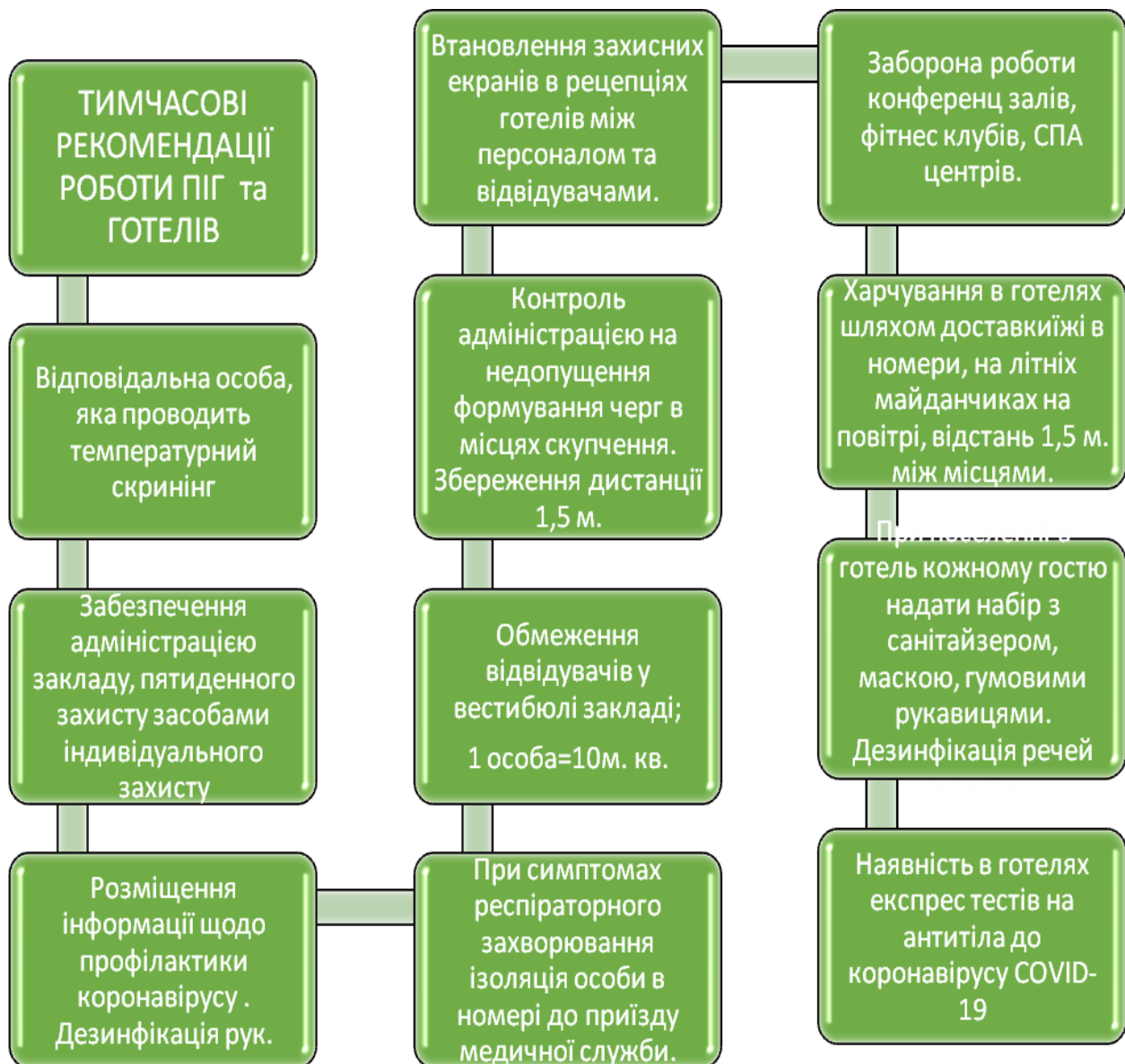

Рис.1. Схема рекомендацій роботи підприємств сфери індустрії гостинності в період пандемії COVID-19

Основним та найважливішим фактором, що впливає на конкурентоспроможність підприємств сфери індустрії гостинності в період пандемії COVID-19, це – працівники. Для забезпечення конкурентоспроможності підприємства та отримання планового прибутку топ-менеджмент у своїй роботі повинен оптимізувати віддачу від вкладень ресурсів:

- фінансових;
- матеріальних;
- людських.

Управління персоналом – це діяльність організації, спрямована на ефективне використання людей (персоналу) для досягнення цілей як організацій так і особистих індивідуальностей . Стрімкі зміни у суспільстві, пов’язані з коронавірусом, зокрема, з пандемією COVID-19, підвищує значимість топ-менеджерів та менеджерів підприємств. Тактика управління персоналом в умовах пандемії повинна формуватись комплексно і базуватись на чіткому розумінні наслідків прийнятого рішення, а ще – спиратись на оновлену бізнес-стратегію подолання кризи [4].

Отже, аналізуючи вищенаведене, можемо зробити висновок, що в період пандемії COVID-19, а також для перспективного розвитку підприємств сфери індустрії гостинності та загалом для МСБ важливим є персонал, тому основне завдання менеджменту фірми – взяти на себе провідну роль у гарантуванні безпеки та благополуччя персоналу всієї компанії, дотримання яких без застосування новітніх технологій є неможливим, а, відповідно, у складний період від швидкого вміння переформатувати свої вміння і навички у потрібне русло залежить і фінансовий результат діяльності підприємства.

Список літератури:

1. Готельний після карантин. URL: <http://nrcu.gov.ua/news.html>
2. Шацька З. Я., Пушкар К. С. Проблеми та перспективи розвитку туризму в контексті переходу до інноваційних технологій. Електронний науковий журнал «Приазовський економічний вісник». 2020. Випуск 3 (20). URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/27.pdf
3. Ненич Х. Готелі під час коронавірусу. Варіанти. 23.03.2020. URL: <https://varianty.lviv.ua/71114-hoteli-pid-chas-koronavirusu>
4. Сучасні аспекти управління персоналом готелю як фактор підвищення його конкурентоспроможності в умовах пандемії. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/86.COVID-19.pdf>